

Комунікаційна рамка щодо продовження виплат допомоги для ВПО, а також розширення інструментів підтримки для ВПО через допомогу малозабезпеченим родинам

Метою Уряду є забезпечення дієвої підтримки для внутрішньо переміщених осіб, які змушені були залишити власні домівки. Політика щодо підтримки ВПО спрямована на те, аби:

- Забезпечити поступову інтеграцію ВПО до приймаючих громад
- Стимулювати ВПО працездатного віку до працевлаштування
- Надавати ВПО цільові інструменти соціальної підтримки, які будуть відповідати на їх конкретні життєві потреби:
 - Захист родин від ризику бідності (зокрема, через надання можливості для внутрішньо-переміщених осіб отримувати допомогу малозабезпеченим родинам);
 - Підтримка родин, які не мають достатньо ресурсу для оренди житла;
 - Забезпечення догляду за дітьми;
 - Розвиток послуг з догляду за непрацездатними членами родини.

26 січня Уряд прийняв постанову, яка:

- вносить зміни у порядок виплат допомоги на проживання для ВПО
- **продовжить автоматично з 1 лютого 2024 р. на один місяць без додаткового звернення** виплату допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, для осіб, у яких у січні 2024 р. закінчився шестимісячний період отримання такої допомоги;
- дозволяє продовжити ці виплати ще на один шестимісячний термін для осіб, які найбільше потребують такої підтримки від держави
- одночасно переглянуті в бік "пом'якшення" умови надання допомоги малозабезпеченим сім'ям, що дозволить призначати її родинам внутрішньо переміщених осіб, а також родинам вимушених мігрантів, які повертаються до України після тривалого перебування за кордоном

Ці норми дозволять підтримати під час воєнного стану ВПО, які не мають доходів або мають низькі доходи.

Щодо виплат для ВПО:

Виплату допомоги всім ВПО, які отримували її до 1 лютого, **автоматично буде продовжено до 1 березня (без додаткового звернення).**

Крім того, з 1 березня 2024 року **виплати для ВПО буде продовжено для більшості нинішніх отримувачів виплат** – тих ВПО, які належать до найбільш вразливих категорій громадян.

Так, з 1 березня виплати **автоматично** продовжуються ще на 6 місяців для категорій ВПО, які не мають можливості працювати, а саме:

- для пенсіонерів, у яких станом на 1 січня 2024 року розмір пенсії не перевищує 9 444 грн (чотири прожиткових мінімуми для осіб, що втратили працездатність);
- осіб з інвалідністю I чи II групи, дітей з інвалідністю віком до 18 років, тяжкохворих дітей (детальний перелік – у постанові);
- дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа віком до 23 років, а також батьків-вихователів і прийомних батьків.

Крім того, значна кількість ВПО також зможуть отримати продовження виплат ще на 6 місяців, після подання нової заяви на виплату допомоги.

Умова продовження виплат на додаткові 6 місяців – те, що розмір доходу в таких родинах не перевищує 9 444 грн на одну особу (це дорівнює чотирьом прожитковим мінімумам для осіб, що втратили працездатність, або, скажімо, 37 776 грн на родину з 4-х осіб).

Так, ще на 6 місяців зможуть отримати виплати для ВПО ті родини, у яких є діти до 14 років, які не мають змоги відвідувати виховні та навчальні заклади або навчання відбувається в змішаному форматі (офлайн та онлайн), через що батьки не мають можливості працювати.

Зокрема, право на продовження допомоги матимуть родини ВПО з дітьми до 14 років, які проживають в зоні активних чи можливих бойових дій. А також ті родини з дітьми до 14 років, які проживають в умовно безпечних регіонах України, але в цих населених пунктах немає можливості віддати дитину до дитячих садочків, а навчання в школі відбувається в форматі онлайн або в змішаному форматі(офлайн та онлайн).

Також допомога буде продовжена родинам, у яких один з членів сім'ї доглядає за особою з інвалідністю I групи, або дитиною з інвалідністю віком до 18 років, або тяжко хворою дитиною (детальний перелік випадків буде оприлюднено додатково).

Крім того, допомога буде продовжена малолітнім дітям, які прибули без супроводу батьків, та вагітним жінкам (починаючи з 30 тижня вагітності).

ВАЖЛИВО! Звертатись для допомоги для ВПО за новими умовами, визначеними з 1 березня, родини можуть вже починаючи з 1 лютого 2024 року.

Тим, хто відповідає критеріям Постанови, і хто звернеться з новою заявою у лютому - березні 2024 допомога призначатиметься і виплачуватиметься, починаючи з 1 березня.

•

Прийняті зміни стимулюють внутрішньо переміщених осіб працездатного віку до працевлаштування.

Кількість отримувачів допомоги внутрішньо переміщеним особам в Україні на 01.12.2023 становить **2,6 млн осіб**, серед них – осіб працездатного віку – майже 1,3 млн осіб. Проте лише **близько 40%** працездатних ВПО наразі працюють, більша половина – не працевлаштовані.

У зв'язку з цим, допомога буде продовжуватися родинам, у яких працездатні особи працевлаштувалися, зареєструвалися як фізична особа-підприємець та розпочали відповідну діяльність/ або отримали допомогу на здобуття економічної самостійності/мікрогрант на створення чи розвиток власного бізнесу/ або отримали ваучер на навчання тощо та у складі сім'ї є діти віком до 14 років.

Крім того, продовження виплати допомоги на проживання для ВПО зможуть отримати родини*, у яких непрацююча працездатна особа на дату звернення зареєструвалась в центрі зайнятості як безробітна або як така, що шукає роботу, але ще не працевлаштувалась, та в сім'ї є діти, які навчаються в школах /вузах(на денній формі навчання). Водночас, якщо після перепризначення допомоги на додаткові 6 місяців працездатний непрацюючий член родини, який не займається доглядом за дітьми чи особами з інвалідністю, не сприятиме своїй зайнятості (наприклад, зніметься з обліку в Центрі зайнятості), – виплату допомоги буде припинено.

Таким чином, механізм виплат буде поєднано зі стимулюванням ВПО працездатного віку до працевлаштування і отримання власних джерел доходів для родини, і тим самим – допомозі родині стати на ноги після переміщення та інтегруватись у нові громади.

Щодо змін по допомозі малозабезпеченим

Оскільки Уряд має на меті підтримати тих українців, які повертатимуться із-за кордону та не матимуть доходів, або матимуть низькі, **постанова внесла суттєві зміни у порядок призначення допомоги малозабезпеченим.**

•

Раніше соціальна допомога не могла призначатися працездатним особам, якщо за них не сплачувався ЄСВ протягом попередніх 3-х місяців перед призначенням. Фактично це унеможлиблювало отримання цієї допомоги родинами, які повертаються з-за кордону або які працюють, але за них не сплачується ЄСВ. Відтепер цю ситуацію змінено, допомога призначатиметься.

Це унеможливило отримання такої допомоги родинами ВПО, які перемістились і внаслідок переміщення втратили роботу, а також родинами вимушених українських мігрантів, які повертаються з-за кордону після тривалого перебування там.

Відтепер цю ситуацію змінено.

Оскільки Уряд має на меті підтримати ВПО та українців, які повертатимуться із-за кордону та ще не встигли працевлаштуватись в Україні і не мають власних джерел доходів, **допомога призначатиметься на 6 місяців:**

- для родин, що повернулись в Україну після тривалого (понад 90 днів поспіль) перебування за кордоном, навіть якщо в таких родинах є працездатні непрацюючі особи, які не сплачували ЄСВ.
- для родин внутрішньо переміщених осіб, які, внаслідок переміщення, не працювали або не сплачували ЄСВ.

Водночас, аби сприяти поверненню українців до економічно незалежного і самостійного життя, виплата допомоги для малозабезпечених поєднується з інструментами стимулювання до працевлаштування.

Так, якщо в родині ВПО чи мігрантів, які повертаються, є працездатні особи, які не працюють, після призначення допомоги малозабезпеченим вони **мають протягом двох місяців після призначення допомоги сприяти своїй економічній самостійності - тобто або працевлаштуватись, або стати на облік в Державному центрі зайнятості**, аби фахівці Центру допомогли таким особам знайти роботу, чи, за потреби, пройти перенавчання та перекваліфікацію.

При цьому, при призначенні допомоги враховуються індивідуальні життєві обставини, що можуть ускладнювати чи унеможлилювати працевлаштування.

Так, наприклад, якщо сім'я проживає на територіях, де ведуться бойові дії і одна з працездатних осіб родини має доглядати за дітьми до 14 років, або особами з інвалідністю, або особами старшими за 80 років, то вимога до працевлаштування застосовується лише до інших працездатних осіб у сім'ї.

Крім того, Уряд додатково працює над забезпеченням цільової підтримки родин ВПО та інших вразливих категорій громадян, зокрема над:

- запровадженням додаткових механізмів підтримки на оренду житла;
- Забезпечення догляду за дітьми (розширення інструменту “муніципальна няня”);
- Розвитком послуг з догляду за непрацездатними членами родини.

Більш детальну інформацію щодо цих програм буде оприлюднено згодом, після їх фіналізації